

Základní škola, Trutnov, Komenského 399

**Školní vzdělávací program
(ŠVP)**

Školní družina při Základní škole, Trutnov, Komenského 399

V Trutnově 7. 10. 2020

Mgr. Petr Horčíčka
ředitel Základní školy, Trutnov, Komenského 399

Obsah

Úvod	3
Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	3
Délka vzdělávání	3
Časový plán	4
Cíle vzdělávání:	4
Charakteristika školní družiny	4
Ekonomické podmínky	4
Průběh a ukončování vzdělávání	5
Personální podmínky	6
Podmínky pro přijímání uchazečů	6
Prostředí	6
Plánování	7
Organizační řád	7
Formy vzdělávání	7
Výchovně vzdělávací oblasti	8
Klíčové kompetence	9
Třídní vzdělávací plány	12
Bezpečnost a ochrana zdraví	14
Evaluační plán	15
Evaluační plán	15
Hodnocení činnosti školní družiny	15
Projekty školní družiny	16

Úvod

Školní vzdělávací programy (*ŠVP*), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách, si vytváří každá škola podle zásad § 5 č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. ŠVP je povinnou školní dokumentací od 1. 9. 2007.

Náš ŠVP bude směrodatný pro vypracování jednotlivých třídních vzdělávacích plánů (TVP), které se stanou nedílnou součástí ŠVP pro školní družinu (ŠD) při Základní škole, Trutnov, Komenského 399.

Zájmové vzdělávání ve ŠD naplňuje svými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé žáky cestou přirozené výchovy, rozvíjet jejich učení a poznání, vytvářet pocit životní pohody, souladu a harmonie, získání vlastní samostatnosti.

Základem je hra a vytváření vstřícného estetického prostředí, které má vliv na pohodu všech, jichž se týká. Cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi a také postoji.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní družinu mohou navštěvovat i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým je podle stupně a charakteru jejich podpůrných opatření při začlenění do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Při vzdělávání těchto účastníků úzce spolupracuje vychovatelka ŠD se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry doporučení účastníka vydaného školským poradenským zařízením. Taktéž probíhá intenzivní spolupráce se zákonnými zástupci účastníka se zdravotním znevýhodněním. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu žáka.

Účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) je věnována zvláštní péče. S účastníky zdravotně oslabenými posilujeme dechovými cvičeními a do běžného cvičení zařazujeme prvky jógy. Účastníci, kteří mají vadu řeči, pracují s logopedkou, která navštěvuje jednou týdně naši školní družinu. Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů (*kroužky – Keramika, Šikovné ručičky, Flétnička, dramatický kroužek, badatelský kroužek, kroužek deskových her, čtenářský kroužek*). Pro žáky se SVP budou jednotlivá témata upravena tak, aby odpovídala jejich individuálním schopnostem, dovednostem a znalostem.

Délka vzdělávání

Školní družina ve svém vzdělávacím cyklu zahrnuje plán vzdělávání žáků 1. - 5. ročníků. Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno na dobu 10 měsíců daného školního roku.

Časový plán

Náš časový plán vzdělávání ve školní družině je tvořen bez vyznačených ročníků a je určen pro celý vzdělávací cyklus (4 let). Během této doby se bude náš ŠVP postupně doplňovat a obnovovat. ŠD mohou navštěvovat všichni žáci po odevzdání zápisního lístku. Pravidla a pokyny pro přijetí a pro docházku jsou zahrnuty ve vnitřním řádu školní družiny.

Cíle vzdělávání:

- prožívat radostné chvíle, jistotu a bezpečí
- rozvíjet osobnost žáka
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- učit žáky osvojovat si základy slušného chování při stolování
- učit komunikovat, spolupracovat a respektovat se
- učit se předávat znalosti, zkušenosti a dovednosti v různých oblastech
- utvářet kladný vztah k přírodě a učit chránit svět kolem nás
- nabízet různorodé činnosti s individuálním přístupem k jednotlivým žákům
- vytvářet podmínky a prostor pro odpočinek a relaxaci
- rozvíjet všestrannou spolupráci s rodinami žáků
- podpora tělesného rozvoje a zdraví, osobní spokojenosti a pohody žáků
- motivace k dalšímu poznávání a učení

Charakteristika školní družiny

Naše školní družina je součástí Základní školy, Trutnov, Komenského 399. Nachází se v městě Trutnov, v jeho jihozápadním okraji. Blízko školní družiny je významná křižovatka silnic první třídy směrem na Hradec Králové a Jičín. Vzdálenost od centra města je cca 10 minut pěší chůze. Stejnou dobu trvá cesta na autobusové a vlakové nádraží. Školní družina je zasazena v celkově klidném a ekologicky výhodném místě. Část ŠD se nachází přímo v budově školy, kde jsou dvě oddělení a další část ŠD je v přilehlé budově školy, kde vyvíjí činnost pět oddělení.

Každé oddělení má svoji místnost a je plnohodnotně vybaveno. Vychovatelky sledují jejich další doplňování. Stravování probíhá ve školní jídelně, která je součástí školy. Pitný režim zajišťují vychovatelky nebo si pití účastníci školní družiny nosí z domova. Účastníci mohou využít k aktivitám tělocvičnu, školní hřiště, rozsáhlou školní zahradu, počítačové učebny, cvičnou školní kuchyňku, hudebnu. Šatny mají v suterénu budovy.

Ekonomické podmínky

Příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů činí na žáka 1000 Kč za půl roku. Částka se vybírá převodem na účet školy. Zákonní zástupci jsou včas písemně informováni. Úplata může být snížena nebo prominuta dle § 123, odst. 4, Školského zákona. Finančně zákonní zástupci přispívají na akce, které se pro účastníky připravují (exkurze, příměstské tábory).

Průběh a ukončování vzdělávání

Účastníci dochází na ranní družinu dle potřeby zákonných zástupců v době od 6.00 – 7.30 hodin, budovu si otevírají čipem.

Ranní činnosti jsou klidné a nenáročné, odpočinkového zaměření, probíhají spíše individuální formou. Žáci přicházejí průběžně.

Odpočinkové činnosti jsou klidové aktivity spontánních či nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil, účastníci sami volí k těmto činnostem optimální polohu.

V 7.30 hodin za doprovodu vychovatelky přecházejí do tříd. Po vyučování si je vychovatelky přebírají na určeném místě. Rekreační činnosti slouží k regeneraci sil, zařazují se do nich pohybové aktivity a pobyt venku.

Zájmové činnosti umožňují účastníkům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností. Dominující je vlastní aktivita účastníků, která jim přináší radost a uspokojení. Činnosti probíhají organizovaně či spontánně ve skupinách či individuálně.

Příprava na vyučování probíhá nenásilnou formou v průběhu celého dne formou her, vycházek, četby, besed aj.

Pobyt žáků v družině provází řada režimových momentů - přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti, oběd ve školní jídelně apod. Snahou je, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a žáci je vykonávali automaticky.

Účastníci odcházejí ze školní družiny dle vyplněného záznamu o propouštění žáka. Odpolední družina končí v 17.00 hodin. Účastníci mohou navštěvovat zdarma družinové kroužky dle aktuální nabídky. V prostorách budovy školy se řídí školním řádem. Svévolně neopouští prostory školní družiny. Za nedodržení vnitřního řádu lze účastníka ze školní družiny vyloučit (např. při svévolném opuštění ŠD, při soustavném porušování kázně, při ohrožení zdraví a bezpečnosti ostatních účastníků). Účastníci odchází domů nebo do kroužků podle údajů zapsaných na záznamu o propouštění žáka.

Změny v údajích na záznamu o propouštění žáka jsou zákonní zástupci povinni včas ohlásit. Uvolňování se povoluje pouze na písemnou žádost zákonných zástupců. Účastník osobně předá lístek (žádost o uvolnění) vychovateli nebo je zaslána zpráva přes komunikační systém Bakaláři. O ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce účastníka. Pobyt účastníků a vyzvedávání žáka jsou organizačně zajištěny.

Při nevyzvednutí účastníka do konce provozu ŠD se vychovatelka telefonicky spojí se zákonnými zástupci. V případě nenavázání kontaktu se zákonnými zástupci lze informovat OSPOD.

Provoz ŠD je zajišťován v pracovních dnech v době od 6:00 do 7.30 h a od 11.40 do 17. 00 hodin.

Spojení žáků různých věkových skupin se osvědčuje jako výhodné – starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším. Všechny vedeme k vzájemné úctě a respektu.

Personální podmínky

Personálně je provoz ŠD zabezpečen sedmi vychovatelkami, které svým vzděláním splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené zákonem o pedagogických pracovnících 563/2004 Sb. Průběžně, dle potřeby a zájmu si doplňují své vzdělání samostudiem a účastí na odborných seminářích. Veškeré připomínky řešíme na metodických sdruženích nebo na pedagogických radách. Výstupy z metodických sdružení jsou podávány písemnou formou vedení školy. Rozsah přímé výchovné činnosti všech pedagogických pracovníků školní družiny odpovídá nařízení vlády, kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra povinnosti výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství.

Podmínky pro přijímání uchazečů

Členy školní družiny se stanou žáci z 1. – 5. ročníků na základě přijetí po odevzdání vyplněného a zákonnými zástupci podepsaného záznamu o propouštění žáka. V rámci stanovených pravidel v daném termínu musí zaplatit úplatu.

- zápis žáků do ŠD probíhá na základě žádosti o přijetí
- přijímány jsou žáci 1. stupně do kapacity školní družiny
- o přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitel školy
- zákonní zástupci mohou žáka zařadit na ranní i odpolední pobyt ve ŠD
- seznámení s vnitřním řádem ŠD zákonnými zástupci

Prostředí

Pro výchovně vzdělávací a zájmovou činnost školní družiny využíváme různé místnosti, z nichž sedm jsou naše kmenové učebny, dále pak kuchyňka určená pro pracovní činnosti a zájmové bloky, pro tělesnou výchovu (*tělocvična, hala, gymnastická tělocvična*), další místností je školní knihovna, kmenová učebna s televizí a videem slouží jako společenská místnost a herna, dále pak hudebna.

Žáci využívají relaxační koutek (skákací panák), který je zřízen v rozšířené části prostorné chodby. V případě pěkného počasí školní družina ke své činnosti využívá i rozlehlou zahradu, dětské hřiště školní družiny a prostorný sportovní areál za školou. K dispozici jsou samozřejmě moderní sociální zařízení.

Všechny prostory ŠD jsou vybaveny novým standardním žakovským nábytkem, nechybí koberce. ŠD má pro svou činnost přiměřené vybavení (*hry, hračky, stavebnice, pomůcky k výtvarné, hudební, tělesné a pracovní činnosti*), jehož uložení ve skříňkách umožňuje sebeobslužnost žáků. Estetická výzdoba samostatných prostor ŠD je pro žáky přitažlivá, neboť vkusným způsobem uplatňuje i práce žáků školy.

Režim školní družiny je celkově vyvážený, zohledňuje klidovou činnost i dostatečný pobyt venku. Časové rozvržení a uspořádání činností ve školní družině se řídí požadavky psychohygieny. Je takové, aby podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj žáka. Vychovatelky ve školní družině pracují se žáky unavenými z výuky, logicky se tedy projevuje zvýšená potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Doba a způsob

odpočinku se řídí potřebami žáků. Činnosti zaměřené na pohybovou rekreaci se vyznačují vydatnou pohybovou aktivitou, kterou je nejlépe provádět venku. V přírodě lze provozovat téměř všechny zájmové činnosti. Pitný režim je zajištěn.

Plánování

Zvolená výchovně vzdělávací činnost ŠD vychází z konkrétních místních podmínek a koresponduje s realizovaným školním vzdělávacím programem Základní školy, Trutnov, Komenského 399. Činnost ŠD se řídí třídními plány, které jsou zpracovávány ve spolupráci se žáky.

Organizační řád

Dle organizačního řádu řídí činnost školní družiny vedoucí vychovatelka, která je podřízena řediteli školy nebo pověřenému zástupci, zodpovídá za provoz a plynulý chod ŠD. Vedoucí vychovatelka ŠD se pravidelně zúčastňuje pedagogických rad a provozních porad pracovníků školy, spolupracuje s učiteli. Kompetence vedoucí vychovatelky i šesti vychovatelek jsou jasně vymezeny.

Vnitřní řád školní družiny je součástí školního řádu, je funkční, dává dostatečný rámec pro provoz. Jeho platné znění je zpřístupněno zákonným zástupcům prostřednictvím nástěnky umístěné v prostorách školní družiny a prostřednictvím internetových stránek školní družiny. Rozpis služeb vychovatelek je v souladu s výchovně vzdělávací prací a počtem žáků v jednotlivých odděleních.

Spolupráce se zákonnými zástupci

- schůzky rodičů
- spolupráce se zákonnými zástupci
- zapojení zákonných zástupců do akcí školní družiny
- besídky pro zákonné zástupce, dny otevřených dveří.

Formy vzdělávání

V naší školní družině využíváme tyto formy vzdělávání:

1. pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování- touto formou realizujeme každodenní činnost přihlášených účastníků v oddělení školní družiny a v zájmových kroužcích zřízených školní družinou,
2. příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování – jedná se o besídky, vystoupení, sportovní akce, výlety, exkurze,
3. táborovou činností a další obdobnou činností - – probíhá v době letních prázdnin formou týdenních turnusů jako příměstské tábory,
4. osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby, a činností vedoucí k prevenci rizikového chování a výchovou k dobrovolnictví, individuální práci, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů,
6. využitím otevřené nabídky spontánních činností- realizujeme zejména ve venkovních prostorech.

Výchovně vzdělávací oblasti

Obsahem budou konkrétní činnosti zahrnuté v třídních tématických plánech, které se budou v určitých cyklech doplňovat a obnovovat. Ve všech oblastech ŠVP bude přihlíženo na to, že naši školní družinu navštěvují i žáci se SVP (speciální vzdělávací potřeby). Třídní tématické plány se těmto žákům individuálně přizpůsobí.

Témata ze **Školního vzdělávacího plánu** zpracovávají vychovatelky v **TVP do podtémat**.

Obsah vzdělávání je členěn do těchto výchovně vzdělávacích oblastí:

1. **Místo, kde žijeme** – poznávání nejbližšího okolí, organizace školy, družiny, určení významných objektů, jejich návštěvy (knihovna, obecní úřad, muzeum, poznávání památných a historických míst města Trutnova, městská policie, policie ČR, požární zbrojnice, nemocnice, vlakové a autobusové nádraží...), orientace v prostoru a čase, odhadování vzdálenosti v čase, vyprávění o našem městě. Bezpečnost na cestě do školy, vycházkách, dopravní výchova (kompetence činnostní a občanské).
2. **Lidé kolem nás** – osvojení zásad vhodného a společenského chování, tolerance, empatie, vzájemná úcta, komunikace slovní i mimoslovní, dodržování pravidel stolování, předcházení šikaně, zařazení prvků mediální výchovy (kompetence k řešení problému, komunikativní a sociální)
3. **Lidé a čas** – budování a dodržování správného režimu, vytváření pravidelných návyků, umět využít správně a účelně svůj volný čas – základy pro využívání smysluplných volnočasových aktivit (kompetence k trávení volného času)
4. **Rozmanitost přírody** – vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn, využití knih a encyklopedií, výtvarné zpracování (kompetence pracovní), péče o rostliny, environmentální výchova, ochrana přírody (kompetence k učení)
- 5.
6. **Člověk a jeho zdraví** – poznávání sama sebe, poučení a péče o zdraví a nemocích, zdravotní prevence, osobní hygiena a čistota, poučení o úrazech a jejich předcházení, umět ošetřit drobná poranění (pravidelné návštěvy žáků ze SZŠ v Trutnově s praktickou ukázkou první pomoci a ošetření drobných poranění), prevence sociálně patologických jevů (pravidelné besedy s městskou policií, policií ČR, HZS Trutnov) pohybové hry, dodržování pitného režimu, relaxační cvičení, otužování, znalost důležitých telefonních čísel, záchranné služby, hasičů a policie. (kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské)

Pro realizaci témat uvedených výchovně vzdělávacích oblastí využíváme širokou škálu forem a metod práce, které vybíráme v návaznosti na podporu a rozvíjení klíčových kompetencí.

Klíčové kompetence

1. kompetence k učení
2. kompetence k řešení problémů
3. kompetence komunikativní
4. kompetence sociální a personální
5. kompetence činnosti a občanské
6. kompetence k trávení volného času
7. kompetence pracovní

1. Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, získané znalosti dává do souvislostí, experimentuje, a užívá přitom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- orientuje se v řádu a v dění prostředí, ve kterém žije
- klade si otázky a zároveň hledá odpovědi, aktivně si všímá co se okolo něho děje
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který žáka obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění prostředí, ve kterém žije
- chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, je zvědavý
- poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- s chutí se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje
- započatou práci dokončí, dovede postupovat dle pokynů a instrukcí, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, umí kriticky zhodnotit své výkony a pokroky, oceňovat výkony druhých i přijímat svoje prohry
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, dělá vše s nadšením a radostí

2. Kompetence k řešení problémů

- dokáže samostatně vyřešit problém, nebo dokáže požádat o pomoc druhého
- nenechá se odradit případným nezdarem a hledá další řešení
- všímá si problémů druhých, umí nabídnout řešení
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí
- umí vyhledat informace k řešení problémů
- umí využít svých znalostí, zkušeností a dovedností
- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- pochopí problém a hledá různé varianty řešení, hledá určité znaky
- přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (*vedoucí k cíli*) a řešení, která funkční nejsou – dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických postupů
- uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, vymýšlí nová řešení problémů a situací
- má vlastní nápady, využívá při tom dosavadních zkušeností, představivosti a fantazie
- řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně na základě nápodoby nebo opakování, náročnější s oporou a pomocí dospělého
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch ale i za snahu

3. Kompetence komunikativní

- umí se souvisle vyjádřit mluveným slovem
- nebojí se vyjádřit svůj názor
- naslouchá názorům druhých, rozumí jim a respektuje je
- dokáže vést dialog
- využívá získané dovednosti ke spolupráci
- umí pracovat s informacemi
- vyjadřuje se kultivovaně
- dokáže vhodně argumentovat a obhájit své názory
- dokáže prezentovat sebe sama a svoji práci, slovním projevem
- ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, hovoří vhodně ve větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a zapojí se do diskuse
- dovede využít informativní i komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává – (*knihy, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon...*)
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a bez ostychu se žáky i dospělými, chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (*řečovými, gesty, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.*)
- ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit

4. Kompetence sociální a personální

- spolupracuje v kolektivu
- vyjadřuje své názory
- umí jednat s dospělým i s vrstevníky
- je ohleduplný k okolí a ochotný pomoci druhým
- umí přijímat názory druhých, respektuje je a spolupracuje při řešení problémů
- zná možnosti jak vědomě zvládat své emoce a sebereflektuje na ně, má upevněny hygienické návyky
- samostatně rozhoduje o svých činnostech
- umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- spolupodílí se na společných rozhodnutích
- přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, že vzniklé konflikty se lépe řeší dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného žáka, ponižování a ubližování
- dětským způsobem projevuje citlivost, ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování

- při setkání s neznámými nebo v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování i komunikaci umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní návyky a pravidla společenského chování, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

5. Kompetence činnosti a občanské

- respektuje druhé
- respektuje odlišnosti – osobní, kulturní, náboženské atd.
- dokáže v tísní pomoci - přiměřeně okolnostem
- dokáže odolat nátlaku druhých, i větší skupiny, v situacích se kterými nesouhlasí
- uvědomuje si, že za své činy má odpovědnost
- zná svá práva a povinnosti
- dokáže vyhodnotit situaci, dle svých možností
- chápe a vnímá tradice, historii a kulturu
- je ohleduplný k přírodě
- uvědomuje si hodnotu majetku svého i jiných osob
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- má smysl pro povinnost ve hře, při práci, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce a úsilí druhých
- chápe, že se může o tom, co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- vnímá nespravedlnost, agresi, šikanu, dbá na své zdraví a zdraví ostatních
- respektuje a chrání tradice, kulturu i přírodu

6. Kompetence k trávení volného času

- umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech
- rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování)
- umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

7. Kompetence pracovní

- používá bezpečné pracovní pomůcky a vybavení
- dokáže pracovat podle instrukcí a návodu
- váží si práce své i ostatních
- reaguje na potřeby a pomoc druhých
- chrání zdraví své i druhých
- svým pracovním přístupem se snaží chránit zdraví své i druhých

- dokáže své dovednosti a výsledky své práce nabídnout jiným
- je ohleduplný k přírodě a lidem kolem sebe
- umí udržovat pořádek ve svých věcech a na svém pracovním místě
- umí zhodnotit práci svou i druhých
- umí dokončit a vyhodnotit úspěšnost své práce

Pro naši ŠD je důležitou složkou hra, která je založena na základě zážitků účastníka a navozuje kladné emoce.

Třídní vzdělávací plány

září – listopad	prosinec – únor	březen- duben	květen – červen
• Moje škola • Naše jídelna • Barvy podzimu • Halloween • Připravujeme se na zimu • Výroba krmítek • Četba a dramatizace pohádek • Legenda o sv. Václavu • Podzim • Podzimní čas je zde • Podzimní čarování • Podzim v pranostikách • Podzim v písničce • Pohádkový podzim • Podzim maluje • Hurá houby • Podzimní mlsání • Seznamovací a postřehové hry • Pohyb veselý, zdravý a hravý • Hudební výchova- didaktické hry • Šaty pro stromy • Výtvarná řada	• Čert, Mikuláš, Anděl • Advent a Vánoce • Paní zima • Masopust • Valentýnské čarování • Karneval • Vánoce, Vánoce, přicházejí • Vánoční svátky • Tři králové • Vánoce odcházejí • Advent • Masopust • Co přinesl sněhulák • Pohybové hry • Relaxační zimní sporty • Hudba a její dramatizace • Veselé šifrování • Eskymáci- Grónsko • Třídíme odpad • Zajíc • Strom • Za polárním kruhem • Strašidla a strašidylka	• Příroda kolem nás • Moje kniha • Dopravní prostředky • Velikonoce • Lidé kolem nás (domov, rodina, kamarádi) • Jarní sporty • Zvířata a jejich mláďata • Naše zlatá maminka • Muzikanti • Tvoříme • Zaťukalo jaro • Jarní čarování • Modelujeme si • Abstraktní umění • Indiánská džungle • Hygiena se skřítkem Čistomílkem • Brouci • Lidské tělo • Výpravy do přírody • Rytířské hrádky • Stromy a zvířátka • Medové dny • Den Země	• Den dětí • Hry v přírodě • Letní sporty • Spolupráce s městskou policií • Těšíme se na prázdniny • Léto na louce • Květinové variace • Voda je vzácný poklad • Výlet na hrad • Dopravní výchova v ŠD • Pohybové aktivity podporující zdraví • Olympiáda • Hudební výchova- didaktické hry • Keramika • Léčivé bylinky • Bylinky pro zdraví • Člověk a životní prostředí • Život drobných živočichů a hmyzu • Oslava závěru školního roku

podzim • Vítej v přírodě • Kdo jsem • Mluvím, mluvíš, mluvíme • K čemu slouží pravidla • ZOO • Ten dělá to a ten zas tohle • Cesta vlaštovky • Pohybové aktivity podporující zdraví	• Postýlky pro hračky • Sněhová vločka • Vracíme život odpadu • Zdravověda není věda • Zpíváme si pro radost • Čistíme si zoubky • Dějiny jako hra • Všichni si rozumíme • Radovanovy radovánky	• Komunitní kruh • Krteček • Bezpečnost nade vše • Jaro na louce, v zahradě • Země, voda, vzduch a oheň • Cesta do dalekých krajín • Práva dítěte • U nás doma • Máme rádi knížky • Máme rádi zvířata, protože • Den ptactva	• Vodní svět • Kouzelná zahrada • Dinosauři • Rybník • Včela • Co človíček, to osobnost • Pohár poznání • Vítej v přírodě • Přírodovědná poznávání a pokusy • Ze zahrádky do pohádky • Já a moje rodina • Netradiční sportování • Proč si máme pomáhat • My jsme rádi na světě • Cestujeme • Multikulturní výchova • Učíme se vnímat všemi smysly • Veselé putování
---	---	--	--

Nabídka aktivit:

- tyto aktivity se mohou aktuálně dle možností a schopností vychovatelky měnit
- exkurze jsou závislé na možnostech a nemusí být naplněny

AKTIVITY	AKTIVITY	AKTIVITY	AKTIVITY
• Seznámení s novým prostředím a kamarády • Stanovení pravidel společenského chování v kolektivu • Bezpečný pobyt ve družině • Dodržování	• Mikulášská nadílka, výrobky • Zvyky, tradice a obyčeje • Zpěv písniček se zimní tematikou • Výzdoba školy, družiny • Příroda v zimě – projekty	• Vyprávění o změnách v přírodě • Výtvarné zpracování jara – různými technikami • „Moje kniha“ – beseda – výstava, návštěva knihovny • Výroba přáníček	• Oslava Dne dětí • Návštěva městské policie • Pozorování letní přírody • Výtvarné zpracování – „Prázdniny“ • Prodloužený pobyt venku • Sporujeme, soutěžíme

zásad správného stolování, základní hygienické návyky • Využití přírodních materiálů • Výtvarná soutěž – barvy podzimu • Halloweenské výrobky a výzdoba, • Hádání pohádek, hudební hádanky, malovaná písnička • Sběr přírodnin – poznáváme stromy a listy, pranostiky podzimních měsíců • Malujeme a vyrábíme podzimní motivy • Modelujeme nebo malujeme ovoce, zeleninu • Na vycházkách poznáváme okolí, významné budovy, orientovat se v čase, prostoru a znát pravidla silničního provozu • Pouštíme draky • Pozorování změn v přírodě	• Zimní radovánky – hry se sněhem, stavby ze sněhu • Masopustní zvyky – výzdoba • Výroba masek • Výtvarné zpracování – Valentýn • Život okolo budky • Zimní radovánky- sáňkování, koulování • Tělocvična- pravidla míčových her, společenské hry • Relaxujeme při hudbě, čteme knihy • Soutěžíme ve znalostech o přírodě • Výroba dárků k Vánocům	ke Dni matek • Seznamujeme se s tradicemi - Velikonoce - velikonoční výzdoba • Využití přírodního prostředí pro hry a sportování • Určujeme první jarní květiny, besedujeme o počasí • Výroba masek na karneval • Vyrábíme Moranu, učíme se písničky k vynášení zimy • Vyprávíme a čteme si o zvycích spojených s Velikonocemi • Hry v přírodě • Na vycházkách zdokonalujeme a procvičujeme chování na chodníku, na silnici	• Rozhovor o prázdninách, bezpečnost v době prázdnin • Vyhodnocení celoročního pobytu ve školní družině • Sbíráme léčivé byliny, vysvětlujeme si, k čemu slouží. Vyhledáváme léčivky v atlasech, kreslíme • Jak pečovat o své zdraví, jak předcházet úrazům, ošetření jednoduchých zranění • Hrajeme hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti a orientace v přírodě • Jazykolamy, paměť, postřeh • Pantomima • Návštěva HZS Trutnov • SZS v Trutnově – beseda na téma – „První pomoc, ošetření drobných poranění+ praktická cvičení
---	--	---	--

Bezpečnost a ochrana zdraví

Účastníci jsou pravidelně poučováni o nebezpečí úrazu, zvláště pak při pohybu na schodech nebo pobytu venku, při pobytu ve školní družině, při přecházení do jídelny a do šaten, při aktivitách na školní zahradě, hřišti, v tělocvičnách. Zdravotní problémy či úraz neprodleně

hlásí vychovatelce. Účastník ze ŠD nikdy neodchází bez vědomí vychovatelky. Při pobytu v ŠD účastníci dbají na bezpečnost svoji i svých spolužáků, snaží se vyvarovat konfliktních situací. Účastníky poučujeme také o zásadách správného chování nejen ve škole, ale také na veřejnosti, před každou akcí mimo školu, na komunikacích a v době prázdnin. Zákonní zástupci i účastníci zájmového vzdělávání jsou seznámeni s vnitřním řádem školní družiny.

Psychosociální podmínky

Přístup k žákům je založen na vstřícném a partnerském vztahu, ve kterém převažuje důvěra a náklonnost. K žákům přistupujeme jako k jedinečným a neopakovatelným bytostem, které mají právo být samy sebou. Ve školní družině se snažíme vytvářet prostředí duševní pohody pro všechny žáky. Zvláštní pozornost je třeba věnovat rozvoji individuálních schopností každého žáka. Vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou. Toto učení je založeno na aktivní účasti žáka, smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách a individuálně. Preferovány jsou hravé a tvořivé činnosti. Používáme styl takového vedení žáků, který v nich podporuje touhu po poznání, spoluúčast a samostatné rozhodování.

Podporujeme také prosociální chování (prosociální chování se vyznačuje skutky a činy vykonanými ve prospěch druhého bez očekávání odměny - materiální, sociální) a neformální vztahy mezi žáky, volnost a osobní svobodu, zaměřujeme se na prevenci šikany a společensko- patologických jevů (kouření, alkohol, drogy, sexuální zneužívání a týrání dětí, krádeže, lhaní...). Dodržujeme též nezbytnou míru omezení, vyplývající z nutnosti dodržovat při formálním vzdělávání určitý řád. Mezi záměry vzdělávání patří u nás také nadstandardní aktivity ŠD (sauna, vířivka, výlety, návštěvy divadel, společné akce se zákonnými zástupci, víkendové spaní ve ŠD, vystoupení a prezentace práce kroužků, charitativní akce).

Evaluace

Evaluace je proces neustálého vyhodnocování, zpětná vazba pro zkvalitnění vlastní pedagogické práce, systematického shromažďování informací o účinnosti Školního vzdělávacího programu, o kvalitě a úloze pedagoga ve výchovném procesu. V praxi vyhodnocujeme rizika, která by mohla nastat. Zpětnou vazbou se snažíme vyvarovat chybného výchovného řešení.

Evaluační plán

Možné činnosti, ze kterých budou vychovatelky vybírat dle svého aktuálního složení oddělení, umožňují kreativně reagovat na změny v různé skladbě žáků v oddělení. Zhodnocení a případné změny budou cyklické (*po 4 letech*).

Hodnocení činnosti školní družiny

Činnost ve školní družině směřuje k naplnění osobních zájmů účastníků, ať v organizované činnosti, tak i ve spontánní činnosti. Snahou je dávat účastníkům kvalitní a zájmovou činnost co nejvíce znalostí, schopností a dovedností, ale též vytvořit příjemné prostředí a zázemí. Účastníci mají možnost se podílet na plánování, přípravě a hodnocení aktivit v jednotlivých zájmových činnostech. Hodnocení činnosti provádíme po skončení nebo i v průběhu činnosti dle potřeby.

Hodnocení účastníků provádíme průběžně – hodnotíme individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. Individuální hodnocení má zvláštní význam i pro sebehodnocení žáka. S účastníky o pokrocích, kterých dosahují, vhodným způsobem hovoříme.

Hra je součástí všech činností, podněcuje pohybovou aktivitu, umožňuje nenásilně získávat zkušenosti, nové poznatky, dovednosti, rozvíjet schopnosti. Do výchovných činností jsou do her a společenských zábav začleňovány všichni účastníci, i ty nesmělé a neobratné, aby se u nich mohly projevit dispozice, které budou ostatní žáci oceňovat, aby se nesmělí jedinci učili vážit si sama sebe a věřit ve vlastní síly.

Ve všech činnostech je vždy postupováno od jednoduchého po složitější, neboť žák potřebuje mít první úspěch, aby mělo chuť v činnosti pokračovat. Setkává-li se často s nezdarem, propadá pocitu neúčinnosti, neschopnosti a beznaděje na nějaký úspěch. Žáci se učí novým pohybovým a společenským hrám, písničkám, tanečkům, výtvarným a pracovním technikám, obohacují své vědomosti o nové poznatky. Velká pozornost je věnována problematice týkající se dopravní kázně, škodlivým vlivům (alkoholu, kouření a drog), mezilidských vztahů a pravidel slušného chování.

Závěr

Náměty, hry, básně, písničky atd. jsou zpracovány v jednotlivých projektech. Formy a metody si volí vychovatelky sobě i žákům blízké tak, aby byl výchovně vzdělávací proces co nejefektivnější.

Před naším pedagogickým kolektivem ŠD stojí celá řada konkrétních úkolů, jejichž splněním chceme žákům vytvořit optimální prostředí a pozitivní klima. Jsme si vědomy, že práce se žáky je velice zavazující, dlouhodobá a výsledky jsou často vidět až mnohem později.

Projekty školní družiny

Zapojení do projektu „Učíme se venku“

Učení venku je názorné, trojrozměrné, pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro smysly, ale i pro myšlení. Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění. Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě.

Snižuje stres, úzkosti a deprese. Venku žáci rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

Cíl projektu

Cílem projektu je rozvoj kompetencí žáků přirozeným dětským způsobem ve venkovním prostředí. Podporovat pestrost, alternativní, málo rozšířené či nové přístupy. Podporovat vyhledávání nových iniciativ, včetně drobných vzdělávacích a osvětových akcí.

Organizace projektu:

Projekt „Učíme se venku“			
TVP	Cíl	TVP	Cíl
Proutěné korálky	Cíl: objevit tajemství a krásu proutěných korálků.	Mapa jara	Cíl: mapovat nejen první kvetoucí rostliny kolem školy, ale také zaznamenávat, kdy a kde rozkvetly poprvé.
Příroda k nakousnutí	Cíl: tam, kde to jde, zapojit všechny smysly při poznávání nejběžnějších jedlých rostlin.	Lidské tělo	Cíl: objevovat vlastní tělo všemi smysly, moci se dotknout svých kostí, použít to, co už vím, v praxi a vše spojit se zážitkem a emocemi.
Jarní herbář venku	Cíl: Sledovat rozkvétající trávnik kolem školy, na zahradě, ve volné přírodě. Určit a jednoduše označit pro sebe i ostatní nově vykvetlé rostliny. Navíc si rozšířit znalosti cizích jazyků.	Stromová klimatizace	Cíl: porovnat vliv stromu a slunečníku v horkém dni. Odvodit, proč se prostředí liší.
Život u moře	Cíl: pozorovat a objevovat život na mělkých částech Středozemního moře. Vyzkoušet si badatelskou cestu i ve slané vodě.	Světové strany	Cíl: umět se dívat a určit světové strany díky pozorování míst kolem školy i díky sestavení listového kompasu.
Ve vodě to žije	Cíl: pozorovat skutečný život ve vodě přímo v terénu a porovnat ho s obrázky v učebnicích. S respektem odchytnout a prohlédnout si zástupce vodních bezobratlých.	Modely bez obratlů	Cíl: lépe poznat vybrané bezobratlé živočichy. Zkoumat tvary, barvy, detaily. Prohlubovat porozumění i vztah. Rozvíjet kreativitu při využívání přírodnin v okolí.
Život ve stínu	Cíl: prozkoumat tajemná místa, kam slunce téměř nesvítí. Objevit a určit živočichy, které vidáme spíš na obrázcích v učebnici.	Planety	Cíl: tvořit z přírodnin vlastní modely planet. Objevovat planety naší sluneční soustavy více smysly než jen zrakem na obrázku. Vyzkoušet si „život“ a dráhy planet
Listové pexeso	Cíl: skrz hledání, výrobu a hraní listového pexesa, sledujeme krásu i tvary listů.	Listová leporela	Cíl: díky výrobě leporela hledáme různé tvary listů, určujeme druhy a díky domalovávání sledujeme detaily ve tvaru, velikosti i zbarvení.
Na větvi	Cíl: odhalit jedinečnost větví našich nejběžnějších dřevin. Objevit tvary, barvy, krásu a odlišnost, kterou často nechtěně přehlízíme.	Škvorník	Cíl: v nejbližším okolí školy lze nejen pozorovat a učit se o bezobratlých, díky budování krmítek, domků a úkrytů mohou dospělí i žáci získat hlubší vztah a respekt k malým sousedům.
Okna do příběhů	Cíl: pomocí papírových okének žáci hledají téma příběhu venku. Nalezené téma mohou popsat příběhem	Piškvorky	Cíl: otestovat své logické myšlení a představivost venku s 3D předměty.
Míry planet	Cíl: objevit skutečné poměry velikostí planet a Slunce	Opeřená sledovačka	Cíl: zažít pozorování vodních ptáků přímo v terénu. Vidět určovací znaky a chování ptáků naživo.
Krmítko pod dohledem	Cíl: zažít pozorování ptáků v praxi. Zmapovat ptáky v nejbližším okolí školy (kolem vytvořeného krmítka).	Krmítko	Cíl: vytvořit si „3D učebnici“ - naplánovat, postavit a umístit krmítko v okolí školy.
Meteo pomůcky	Cíl: rozvinout vnitřní motivaci žáků pro sledování změn v přírodě. Vyrobit si vlastní meteorologické pomůcky z běžných materiálů.	Kameny, které mluví	Cíl: Pomocí her s kamennými slovy podpořit touhu číst, psát a vyprávět příběhy či tvořit hádanky.

Příběhy listových map	Cíl: rozvíjet tvořivost a kreativitu méně obvyklou formou. Prohlubovat u žáků vztah ke konkrétnímu místu v jejich okolí. Umět hledat krásu i v méně obvyklých místech.	Okna do příběhů	Cíl: objevit kouzlo psaní příběhů venku. Inspirovat se výhledy do krajiny kolem nás i pod našima nohama.
Listový ateliér	Cíl: vyzkoušet si tvoření venku pomocí přírodnin. Navíc s využitím slunečních paprsků.	Ptačí hry	Cíl: zažít ptačí život na vlastní kůži. Hrát si, vymýšlet příběhy a vyzkoušet si chování různých druhů a skupin ptáků (pěvci, dravci, vodní).
V čem se obrazy liší	Cíl: porovnat, v čem se liší a co mají shodné tři různá zobrazení jedné věci (digitální obraz, namalovaný obraz a skutečná předloha).	100 let republiky	Cíl: na jednom provázku – jedné časové ose – vidět hlavní události, které zažila naše republika od svého vzniku do současnosti. Nastartovat zájem o historické milníky, územní změny a zásadní osobnosti.